

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 6. julija 1870. ~

Gospodarske stvari.

Odprto pismo

sadje- in vinorejcem Vipavskim. *)

Dragi gospodarji Vipavski! Veliki zbor družbe kmetijske kranjske 4. dan maja letošnjega leta je po predlogu dr. Jan. Bleiweis-a enoglasno sklenil poslati Vam to pismo, ki naj Vas prijazno opomni tega, za kar je Vaš nepozabljivi rojak Matija Vrtovec v svoji „Vino-reji“ že 1844. leta svoj krepki glas povzdignil — in to je:

sadite in ravnajte izmed zgodnjega sadja, kar največ morete, žlahno, pitano.

„Iz Dunaja delajo že železno cesto proti Trstu“ — tako je pisal rajnki Vrtovec leta 1844. — zato poskrbite za časa, ljubi deželani, da Vaši gorki in pitani kraji postanejo Dunajčanom, ki imajo veliko cvenka, sadni in grozdni vrti!“

Tako je že pred 26 leti govoril Vaš blagi vinorejski oče, — tako danes govori družba kmetijska, skrbna Vaša mati: obá Vam kličeta: proč s slabim sadjem, za katero nobeden ne mara, če tudi je novina, in namesti slabega sadja, naj si bodo češnje, hruške, marelice, breskve ali grozdje, zasadite velikovredno žlahno in pitano.

Saj imate že pri Vas ali blizu Vas tako cenjeno sadje; le pomnožite ga! Prideluje naj ga vsak, in kupčija v tuje kraje, ki jo polajšuje že in jo bode vprihodnje še veliko več polajševala železnica, bode Vam prinesla dohodkov, da se boste sami čudili, in da se bodo čudili Vaši potomci, ki, ako bodo videli še kakošen reven sad današnjih dni, ne bodo skor verjeli, da v Vaših vrtih so kedaj stala borna drevesa revnega sadja.

Dragi Vipavci! Kaj ne, da za srečnega imate vsega, kdor kak zaklad (šac) vzdigne?

Tako srečni morete Vi kmalu, čez malo let biti, ako le hočete! Vi namreč imate nekaj, česar mi vsi drugi Kranjci za noben denar si kupiti ne moremo; — Vam namreč je Previdnost Božja dala milo podnebje, v katerem sadje in grozdje zori pred in bolje, kakor drugod pri nas.

To milo podnebje je poseben Vipavski privilegij, za ktereга morate dobremu Očetu nebeškemu hvaležni biti s tem, da v njem izrežete samo pitano zgodnje sadje in žlahno grozdje za na mizo, katero lahko prodajate križem po svetu, in tako sebi pomagata na

bolji stan, pa tudi vsi naši deželi privabite mnogo novcev iz tujih dežel.

Lahko bi Vam našeli pitano sadje in grozdje za na mizo, s katerim naj bi se nadomestilo to, kar je zdaj le male vrednosti. Al tega Vam na tem mestu razkladati treba ni; saj imate izvedene možake med seboj, ki Vam bodo tudi v tem pravo pot kazali; le ubogajte jih, in družba kmetijska Vas bode na vso moč podpirala.

Tako združeni z rodoljubnimi rojaci svojimi in z družbo kmetijsko, sklenite danes, slovó dati vsemu takemu zgodnjemu sadju in grozdju, katero v kupčiji malo šteje, in ga nadomestite s pitanim, veliko več vrednim. Verjemite družbi kmetijski, da za vsak gol-dinar jih prejmete po tem 10, in vipavska kupčija bode slovela po svetu.

Taka drevesa in take trte bodo na veke najlepši spominek Vašega tabora — in besede Vodnikove še posebno se dadó v tem oziru na Vas obrniti tako-le:

Vipav'c! Tvoja zemlja je zdrava
In pridnim nje lega najprava —
Išče Te sreča, Našel jo boš,
Um Ti je dan, Ak nisi zaspan!

Po sklepu občnega zbora
glavni odbor družbe kmetijske v Ljubljani
27. junija 1870.

Zárod gozdov s presajanjem mladih sadik.

(Dalje.)

6. Kako moramo izruvane sajenke ravnati, ako jih ne moremo precej presaditi?

Pogostoma se zgodí, da izruvane in že obrezane sajenke ne moremo precej vsaditi. Ako jih z golimi koreninicami pustimo na solncu, posušile se bodo koreninice kmalu ali pa zmrznile in zgubile življenja moč.

Neobhodno potrebno je koreninice sajenk varovati, da ne vsahnejo in ne zmrznejo. To se dá pa na več načinov izpeljati in zavisí od sajenk samih in od časa, kako dolgo jih moramo shranjene imeti. *)

Ravnajmo tako-le:

Naredimo primerno globok jarek, denimo sajenke napošev va-nj in z rahlo zemljo pokrijmo koreninice.

Ako pa hočemo sajenke od jeseni do spomladi shraniti, zberimo si tak prostor, ki ima rahlo zemljo. Potem vzemimo nekoliko sajenk, jih denimo našev v zemljo in pokrijmo koreninice sajenk tako, kakor da bi jih sadili.

*) Pismo to, osnovano po sklepu občnega zbora družbe kmetijske 4. maja t. l., namenjeno je v to, da se naznani veliki množini, na taboru zbrani.

*) Mnogo vrtnarjev je te misli, da se mora okopana sajenka nekoliko ur na solnce djati, da se koreninice dobro posušé. To je napačno, kajti solnčni žarek je strup vsaki rastlini. Pis.